

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

Харківський національний університет внутрішніх справ

Кафедра вогневої підготовки, факультет №3

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

**з навчальної дисципліни «ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА»
обов'язкових компонент освітніх програм
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти**

Галузь знань: 26 «Цивільна безпека»;

Спеціальність: 262 «Правоохоронна діяльність»;

Форма навчання: Денна, заочна;

Освітня кваліфікація: «Бакалавр правоохоронної діяльності».

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від __.08.2023 № __

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 3
Протокол від __.08.2023 № __

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
зі спеціальних дисциплін
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від __.08.2023 № __

Розглянуто на засіданні кафедри вогневої підготовки факультету № 3 ХНУВС
(Протокол від __.08.2023 № __)

Розробники:

1. Завідувач кафедри вогневої підготовки факультету № 3 **Федоров В.В.;**
2. Викладач кафедри вогневої підготовки факультету № 3 **Назаренко О.М.;**
3. Старший викладач кафедри вогневої підготовки факультету № 3
Пабат О.В.

Рецензенти:

1. Начальник циклу вогневої та фізичної підготовки Вінницького вищого професійного училища Департаменту поліції охорони **Андрєєв А.А.;**
2. Завідувач кафедри тактичної та спеціальної фізичної підготовки факультету № 3 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук **Ковальов І.М.**

1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами

Денна форма навчання:

№ з/п	Галузь знань, спеціальність, освітня кваліфікація, рівень вищої освіти	Практичне заняття							
		Тема 7: «ПРИЙОМИ ТА ПРАВИЛА СТРІЛЬБИ ЗІ ШТУРМОВИХ ГВИНТІВОК (АВТОМАТІВ КАЛАШНИКОВА)»							
		Кількість годин на вивчення теми протягом семестру							
		1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Галузь знань: 26 «Цивільна безпека» Спеціальність: 262 «Правоохоронна діяльність» Освітня кваліфікація: «Бакалавр правоохоронної діяльності» Рівень вищої освіти: перший «бакалаврський»		-	2/2					

Заочна форма навчання:

№ з/п	Галузь знань, спеціальність, освітня кваліфікація, рівень вищої освіти	Практичне заняття							
		Тема 7: «ПРИЙОМИ ТА ПРАВИЛА СТРІЛЬБИ ЗІ ШТУРМОВИХ ГВИНТІВОК (АВТОМАТІВ КАЛАШНИКОВА)»							
		Кількість годин на вивчення теми протягом семестру							
		1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Галузь знань: 26 «Цивільна безпека» Спеціальність: 262 «Правоохоронна діяльність» Освітня кваліфікація: «Бакалавр правоохоронної діяльності» Рівень вищої освіти: перший «бакалаврський»		-	-/6					

2. Методичні вказівки до проведення практичних занять

Тема 7: «ПРИЙОМИ ТА ПРАВИЛА СТРІЛЬБИ ЗІ ШТУРМОВИХ ГВИНТІВОК (АВТОМАТІВ КАЛАШНИКОВА)»

Мета заняття: 1. Вивчити прийоми та правила стрільби з штурмових гвинтівок (автоматів Калашникова).
2. Шляхом тренування, досягти впевненого володіння зброєю.

Кількість годин: 2 години.

Місце проведення: тир.

Навчальні питання:

1. Заходи безпеки при поводженні зі зброєю під час проведення навчально-тренувальних стрільб.

2. Підготовка до стрільби.
3. Виконання пострілу.
4. Припинення стрільби.

Матеріальне забезпечення:

1. 5,45мм АКС-74у(7,62мм АКМ) (навчальний) – 15 шт.
2. 5,45мм навчальні патрони – 60 шт.
3. Мультимедійний проектор.
4. Екран.
5. Стенди.
6. Крейда, класна дошка.
7. Хронометр – 2 шт.

Розрахунок часу:

1. Вступна частина – 10 хв.
2. Основна частина – 60 хв.
3. Заключна частина – 10 хв.

План проведення заняття:

ВСТУПНА ЧАСТИНА:

- *Перевірити наявність студентів, їх зовнішній вигляд, зробити помітки в журналі.*
- *Оголосити тему, навчальні питання та мету заняття.*
- *Оглянути зброю, перевірити готовність аудиторії та матеріального забезпечення до проведення заняття.*
- *За допомогою контрольних карток перевірити знання студентами попередніх тем.*
- *Нагадати заходи безпеки при поводженні зі зброєю.*

ОСНОВНА ЧАСТИНА:

1. Заходи безпеки при поводженні зі зброєю під час проведення навчально-тренувальних стрільб.

Ведення вогню повинно бути терміново припинено кожним стріляючим самотійно або за командою керівника стрільб у випадках:

- 1) появи людей, машин, тварин у зоні ведення вогню, низьколітаючих літальних апаратів над районом проведення стрільб;

2) підняття білого прапора (у темну пору доби – увімкнення світла ліхтаря білого кольору) на командному пункті чи бліндажі (укритті), подачі сигналу ракети білого кольору;

3) виникнення пожежі під час стрільби;

4) втрати орієнтира під час проведення стрільб в темну пору доби.

Під час виконання вправи зі стрільби категорично забороняється:

1) заряджати зброю бойовими чи холостими патронами без команди керівника стрільб;

2) виймати зброю з кобури (чохла) без дозволу керівника стрільб;

3) спрямовувати зброю (незалежно від того, заряджена вона чи ні) у бік людей та місця, де вони можуть перебувати;

4) відкривати вогонь без команди керівника стрільб, у небезпечних напрямках, з несправної зброї та коли піднято білий прапор (увімкнено світло ліхтаря білого кольору) на командному пункті;

5) одягати, поправляти та знімати протишумові навушники і захисні окуляри зі зброєю в руках, а також після команди «Вогонь!» («Старт!»);

6) залишати зброю (боєприпаси) на рубежі відкриття вогню та передавати іншим особам без дозволу керівника стрільб.

Стрільба з автомата складається з виконання наступних прийомів:

– прийняття положення для стрільби, заряджання зброї;

– виконання пострілу (прицілювання та оброблення спуску);

– припинення стрільби (припинення натискування на хвіст спускового гачка, встановлення перевідника в запобіжне положення, розряджання автомата).

2. Підготовка до стрільби.

Вишикувати студентів у шеренгу, показати техніку спорядження магазину у швидкому, а потім у повільному темпі; пояснити свої дії.

Зміна знаходиться на вихідному рубежі. Автомат в положенні «на ремінь». Сумка з магазином без патронів знаходиться на поясному ремені.

За командою керівника стрільб, роздавач патронів видає кожному стріляючому бойові (навчальні) патрони.

Під час тренування студенти отримують навчальні патрони, оглядають їх та доповідають: **«Студент Романенко три бойові (навчальні) патрони отримав та оглянув!».**

За командою: **«Зміна, спорядити магазини!»** необхідно виконати спорядження магазину патронами.

Для спорядження магазину патронами необхідно:

- вийняти магазин із сумки, спорядити магазин патронами, для чого необхідно взяти магазин у ліву руку горловиною уверх і випуклою стороною вліво, а у праву руку – патрони, кулями до мізинця так, щоб дно гільзи трохи виступало над великим та вказівним пальцями.

- утримуючи магазин з невеликим нахилом вліво вставляти в магазин один за одним патрони, по одному під загнуті бокові стінки донцем гільзи до задньої стінки магазину; покласти магазин в сумку патронами униз.

Надати студентам час для тренування цього прийому самотійно.

Показати техніку прийняття положення лежачи для стрільби і заряджання автомата у швидкому, а потім у повільному темпі; пояснити свої дії.

За командою «**Зміна, заряджай!**» необхідно прийняти положення для стрільби лежачи і виконати заряджання автомата.

Для підготовки до стрільби з положення лежачи необхідно:

Якщо автомат у положенні «на ремінь» — подати праву руку по ременю вгору та, знімаючи автомат з плеча, підхопити його лівою рукою за спускову скобу та ствольну коробку, потім взяти автомат правою рукою за ствольну накладку та цівку дульною частиною вперед. Одночасно з цим зробити повний крок правою ногою вперед та трохи праворуч. Нахилиючись уперед, опуститися на ліве коліно та поставити долоню лівої руки на землю попереду себе, пальцями вправо.

Потім, опираючись послідовно на ліву ногу та ліву руку, лягти на лівий бік та швидко повернутись на живіт, розкинувши трохи ноги в сторони, автомат при цьому покласти цівкою на долоню лівої руки.

Для заряджання автомата необхідно:

- приєднати до автомата споряджений магазин;
- поставити перевідник на необхідний вид вогню;
- енергійно відтягнути затворну раму назад до кінця та різко відпустити її;
- поставити перевідник вогню у положення «запобігання».

Після прийняття положення для стрільби лежачи і заряджання автомата, необхідно доповісти про готовність до стрільби: «**Студент Романенко до стрільби готовий!**»

Надати студентам час для тренування цього прийому самотійно.

3. Виконання пострілу.

*Продемонструвати порядок виконання команди «**Вогонь!**».*

Керівник стрільб, переконавшись у приготуванні до стрільби, подає команду: «**Вогонь!**», за якою необхідно:

Натискаючи на виступ перевідника, повернути його вниз до режиму одиночного вогню «**ОД**» (АВ — автоматичний вогонь, ОД — одиночний вогонь), здійснити прицілювання і спуск курка, виконати постріли.

Розповісти про техніку виконання пострілу:

Виконання стрільби (пострілу) включає встановлення прицілу, перевідника на необхідний вид вогню, прикладку, прицілювання, спуск курка та утримання автомата при стрільбі.

Для встановлення прицілу необхідно: приблизити автомат до себе, великим і вказівним пальцями правої руки стиснути зачіпку хомутика прицільної планки і посунути хомутік до збігу його переднього зрізу з рискою під відповідною цифрою на прицільній планці.

Для встановлення перевідника на необхідний вид вогню потрібно, натискуючи на виступ перевідника, повернути його вниз. (АВ — автоматичний вогонь, ОД — одиночний вогонь).

Для прикладки автомата необхідно: не випускаючи цілі з поля зору, прикласти приклад щільно до плеча, вказівним пальцем правої руки (першим суглобом) накласти на спусковий гачок, нахилити голову трохи вперед і, не напружуючи ший, правою щогою прикластись до прикладу. Автомат утримувати лівою рукою за цівку або за магазин, а правою рукою — за пістолетну рукоятку.

Лікті при укладці повинні бути:

- поставлені на землю в найбільш зручне положення (приблизно на ширину плечей з положення лежачи та з окопу, стоячи чи з коліна);
- лікоть лівої руки поставлений на м'якоть лівої ноги біля коліна, а лікоть правої руки піднятий приблизно на висоту плеча при стрільбі з положення з коліна поза окопом;
- лікоть лівої руки притиснутий до боку, а лікоть правої руки піднятий приблизно на висоту плеча при стрільбі з положення стоячи поза окопом.

Для прицілювання потрібно зажмурити ліве око, а правим дивитись крізь прорізь гривки прицільної планки на мушку так, щоб мушка співпадала з серединою прорізу, а вершина її була на рівні з верхніми краями гривки прицільної планки – взяти рівну мушку.

Затримуючи дихання на видиху, переміщенням ліктів, а якщо потрібно, тулубом і ногами, підвести рівну мушку до точки прицілювання, одночасно з цим натискаючи на спусковий гачок першим суглобом вказівного пальця правої руки.

При прицілюванні потрібно слідкувати за тим, щоб гривка прицільної планки зайняла горизонтальне положення.

Для оброблення спуску курка потрібно, щільно утримуючи автомат, затамувавши дихання, продовжувати плавно натискати на спусковий гачок до тих пір, поки курок непомітно для автоматника не зіскочить з бойового зводу та не відбудеться постріл.

Якщо при прицілюванні рівна мушка значно відхиляється від точки прицілювання, треба, не посилюючи і не послабляючи тиск на спусковий гачок, уточнити наведення і посилити натиск на спусковий гачок. При обробці спуску не слід надавати значення легким коливанням рівної мушки в точці прицілювання. Бажання швидко дотиснути на спусковий гачок у момент найкращої рівної мушки в точці прицілювання призводить до смикання і неточного пострілу.

При стрільбі лежачи автомат дозволяється вpirати магазином у ґрунт.

Прицілювання – це комплекс дій стріляючого, призначений для придання каналу ствола автомата положення у просторі, яке забезпечує політ кулі в потрібному напрямку та на необхідну відстань.

За допомогою показового прицільного приладу продемонструвати, яким повинно бути положення мушки у прорізі цілика під час прицілювання.

Надати студентам час для тренування у прицілюванні та спуску курка з бойового зводу самотійно.

4. Припинення стрільби.

Припинення стрільби може бути тимчасовим та повним.

У разі якщо було перевищено час, відведений на виконання вправи і, як наслідок, залишилися невикористані патрони, **стрілець ставить перевідник вогню у положення «запобігання»;**

Для тимчасового припинення стрільби подається команда «**Стій!**». За цією командою автоматник припиняє натискання на спусковий гачок, ставить перевідник вогню у положення «запобігання» якщо необхідно — замінює магазин.

Для повного припинення стрільби подається команда «**Розряджай!**». За цією командою автоматник ставить перевідник вогню у положення «запобігання». відтягує хомутик прицільної планки назад, встановлює приціл у положення «П» , розряджає автомат, а в автоматі зі складаним прикладом - складає приклад.

Для розряджання автомата потрібно:

- від'єднати магазин;
- зняти перевідник вогню з положення «запобігання»;
- відвести затворну раму назад, вийняти патрон з патронника і відпустити затворну раму;
- натиснути на спусковий гачок;
- поставити перевідник вогню у положення «запобігання»;
- вийняти патрони з магазину, приєднати магазин до автомата;
- підібрати патрон, викинутий з патронника.

Після розряджання автомата подається команда «**Зброю до огляду**».

Продемонструвати, яким чином проводиться повне і тимчасове припинення стрільби. Надати студентам час для тренування в тимчасовому і повному припиненні стрільби самотійно.

Під час виконання вправи, після витрачання всіх патронів з магазину, студент доповідає про закінчення стрільби: «**Студент Романенко стрільбу**

закінчив!». Керівник стрільб, переконавшись у закінченні стрільби, подає команду **«Зброю до огляду!»**

Продемонструвати у швидкому, а потім у повільному темпі дії стріляючого за цією командою.

За командою «Зброю до огляду!», стріляючий зобов'язаний:
правою рукою від'єднати магазин і покласти його з правої сторони від себе так, щоб подавач магазину був направлено до себе, відвести затворну раму назад і утримувати правою рукою її в такому положенні до команди **«Оглянуто!»**.

Оглянувши зброю, керівник подає команду: **«Оглянуто!»**

Продемонструвати у швидкому, а потім у повільному темпі дії стріляючого за цією командою.

За командою «Оглянуто!» стріляючий зобов'язаний:

- відпустити затворну раму;
- натиснути на спусковий гачок;
- поставити запобіжник у положення «запобігання»;
- сховати магазин у сумку; подавачем вверх;
- встати, прийняти положення - автомат «на ремінь».

*Надати студентам час для тренування дій за командою «Оглянуто!»
Розповісти студентам про подальший порядок дій керівника стрільб та стріляючих за його командами.*

Після виконання студентами команди **«Оглянуто!»**, керівник стрільб подає команду: **«Вгору, до мішеней кроком руш!»**.

За цією командою, стрільці встають, ставлять зброю в положення «на ремінь» та вирушають до мішеней, де керівник стрільб оголошує кожному стрільцю його результати та оцінку.

При визначенні результатів стрільби мішень вважається враженою, якщо куля її пробила та/або зачепила за край габариту врахування пробоїн.

У разі якщо кулею зачеплено лінію кола, пробоїна в мішені зараховується в бік збільшення її результату.

Керівник стрільб виставляє оцінки в журнал, після чого подає команду: **«Кругом! На вихідний рубіж кроком руш!»**.

Стрільці вирушають на вихідний рубіж.

Керівник зупиняє зміну в одному-двох кроках від вихідного рубежу та подає команду: **«Наступна зміна, шикуйсь на вихідному рубежі!»**.

Після того, як наступна зміна вишикувалася на вихідному рубежі, керівник подає команду: **«Зміна, передати зброю!»**.

За цією командою зміна, що виконувала вправу передає зброю наступній зміні.

Після передачі зброї керівник подає команду: **«Зміна, яка виконала вправу, зібрати гільзи та здати їх роздавачеві боєприпасів!».**

Надати можливість студентам декілька разів виконати цілком усі прийоми стрільби з дотриманням правил, нагадуючи порядок дій під час виконання того чи іншого прийому.

ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА:

*Зібрати навчальну зброю та патрони, перевірити їх стан та кількість.
Нагадати тему і мету заняття, об'явити оцінки.
Відповісти на запитання студентів, коротко підвести підсумок занять.
Дати завдання для самопідготовки.*

Рекомендована література:

1. Закон України від 02.07.2015 р. «Про Національну поліцію»;
2. Закон № 2123-IX від 15.03.2022 р. «Про внесення змін до законів України «Про Національну поліцію» та «Про Дисциплінарний статут Національної поліції України» з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час дії воєнного стану;
3. Наказ МВС України від 01.02.2016 р. № 70 «Про затвердження Інструкції із заходів безпеки при поводженні зі зброєю»;
4. Наказ МВС України від 26.04.2019 р. № 334 «Про затвердження Курсу стрільб для поліцейських та норм витрат боєприпасів, патронів, вибухових пакетів і гранат поліцейськими під час проведення практичних стрільб»;
5. Настанова зі стрілецької справи (НСС) «7,62мм АКМ»;
6. Настанова зі стрілецької справи (НСС) «5,45мм АКС – 74У»;
7. В.Ф. Глущенко «Навчання швидкісній стрільбі з пістолетів»;
8. Навчальний посібник «Вогнева підготовка» А.О. Савченко, В.І. Бабенко, І.А. Гордієнко, ХНУВС-2007 р.;
9. Навчальний посібник «Вогнева підготовка» В.В. Федоров, В.П. Пістряк, А.Ф. Бальва, І.С. Луценко, В.В. Чумак, ХНУВС-2019 р.